

Lausunto

21.11.2024

VN/3578/2024

VN/3578/2024-OKM-60

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
Sivistys- ja tiedejaoston kokous 22.11.2024

Lausunto valtion vuoden 2025 talousarvioesityksen (HE 109/2024 vp) täydentämisestä

Vuoden 2025 täydentävässä talousarvioesityksessä opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan tehdään määrärahalisäyksiä, sisäisiä siirtoja momenttien kesken sekä teknisiä tarkistuksia.

Opetusministerin vastuualue

Sosiaali- ja terveysministeriö päätti syyskuussa lakkauttaa yli 30 vuotta jatkuneen rahoituksensa Kehitysvammaliiton oppimateriaalikeskukselle (Opik). Yksikkö on tuottanut selkokielisiä oppimateriaaleja kouluille muun muassa luku- ja kirjoitustaidon sekä matematiikan oppimiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää vuoden 2025 täydentävässä talousarviossa 315 000 eroa avustuksiin kehitysvammaisille tarkoitetun oppimateriaalin tuottamiseen.

Vapaan sivistystyön osalta hallituksen kevään 2024 JTS-riihikirjauksessa todetaan, että: ”Hallitus toteuttaa vuoden 2025 talousarviossa lukuvuodelle 2025–2026 opistovuosi-koulutuksen aloituspaikkamäärien korotuksen siten, että hallitusohjelman 3 miljoonan euron lisäresurssi käytetään täysimääräisesti aloituspaikkojen lisäämiseen.” Edellä kuvatusa kirjauksesta johtuen Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärän nostamista 3 500 opintoviikolla.

Opetushallitukselle ehdotetaan lisäyksenä 2 milj. euroa yleisten kielitutkintojen järjestelmän kehittämiseen ja 1 milj. euroa ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamisen järjestelmän kehittämiseen. Yleinen kielitutkinto (YKI) on Opetushallituksen hallinnoima yleiskielen osaamista käytännön tilanteissa arvioiva kielitesti, jonka suomen kielen keskitason todistuksella osoitetaan usein myös Suomen kansalaisuuden hakemiseen edellytettävä kielitaito. Tämä tutkintotaso on jo tällä hetkellä pahasti ruuhkautunut maahanmuuttajasuorittajien suuren määrän vuoksi. Yleisten kielitutkintojen nykyistä laajempi hyödyntäminen oleskeluvan ja/tai sosiaaliturvan myöntämisen prosessissa kasvattaisi edelleen merkittävästi kielitutkintojen suorittajamääriä ja edellyttäisi nykyisen kielitutkintojärjestelmän digitalisointia sekä prosessien ja lainsäädännön uudistamista. Lisäksi Opetushallitukselle esitetään vähennyksenä 0,5 milj. euroa talousarvioesityksessä aluehallintovirastolta tehdyn opetustoimen henkilöstökoulutuksen erillisistä määrärahoista luopumiseen liittyvän siirron perumisesta johtuen.

Ammatilliseen koulutukseen ehdotetaan lisäystä 345 000 euroa, mikä aiheutuu yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille korvattavien arvonlisäverojen tarkentumisesta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Tiede- ja kulttuuriministerin vastuualue

Museovirastolle ehdotetaan 1 miljoonaa euroa sisäisenä siirtona lisämäärärahaa, jotta Seurasaaren ulkomuseo, Louhisaaaren linna, Hvitträsk ja Langinkosken keisarillinen kalastusmaja voidaan pitää yleisölle avoinna vuonna 2025.

Lainauskorvauksiin ja kirjastokäytön e-korvauksiin ehdotetaan 530 000 euroa lisämäärärahaa. Lisäyksellä kompensoidaan arvonlisäveroprosentin ehdotetusta korotuksesta 10 prosentista 14 prosenttiin aiheutuvaa vähennystä tekijöille maksettaviin lainauskorvauksiin ja kirjastokäytön e-korvauksiin. Korvauksista maksettavan arvonlisäveroprosentin korotus vähentää tekijöille maksettavia korvauksia.

Taiteen perusopetuksen muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin kohdistunut säästö 100 000 euroa perutaan kohdentamalla säästö kansainväliseen yhteistyön osoitettuihin määrärahoihin.

Liikunta-, nuoriso- ja urheiluministerin vastuualue

Vuoden 2025 täydentävässä talousarvioesityksessä esitetään momentille opintolainojen valtiontakausmäärärahoihin lisäystä 26,7 milj. euroa talousarvioesitykseen nähden. Lisäyksestä valtion takauksen perusteella maksettavaksi tuleviin lainoihin tarve on 18,6 milj. euroa, korkoavustuksen menoihin 3,3 milj. euroa ja opintolainahyvityksiin 4,8 milj. euroa.

Valtion takaajana maksettavaksi tulevien lainojen ja korkoavustusten poikkeuksellisen suurta kasvua ei ole pystytty talousarvion laadinnan yhteydessä ennustamaan. Menot aiheutuvat opintojensa jo päättäneiden opintovelallisten lainoista. Taustalla on lainamäärien ja korkomenojen kasvu ja velallisten pienituloisuus. Keskimääräinen takausvastuuvelka on arviolta 11 000 euroa ja velallisia on arviolta 10 454. Korkoavustuksia oletetaan maksettavan 9 000 000 euroa arviolta 20 000 opintovelalliselle keskimääräisen avustuksen ollessa noin 450 euroa.

Opintolainahyvitysmenojen kasvu johtuu määräajassa korkeakoulututkinnon määrän kasvusta. Hyvityksen saajia arvioidaan olevan noin 1 000 ennakoitua enemmän. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrä kasvaa opiskelijamäärien kasvun myötä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Talousjohtaja Pasi Rentola

Liitteet

Jakelu Eduskunnan valtiovarainvaliokunta

Tiedoksi OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Silja Borgarsdóttir Sandelin
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Lisa Palm
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Anita Lehikoinen
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Anita Westerholm
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Laura Ollila
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Rosanna Blomster
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Emmi Venäläinen
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Crista Grönroos
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Santeri Lohi
OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Andreas Elfving